

Bezoekadres
Stadhouderskade 85
1073 AT Amsterdam

Postbus 2752
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 551 9911
Fax 020 551 9206
www.dpg.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam
Dienst Persoonsgegevens

Archief Dienst Persoonsgegevens
Classificatie: 07.443.53

Retouradres: DPG, Postbus 2752, 1000 CT Amsterdam

Stuknr. 05/2404
Doss.nr. 99/235

Datum

Behandeld door

Onderwerp

Ontvangstbevestiging Europese Aanbesteding Verkiezingen

Geachte heer/mevrouw,

Ontvangstbevestiging van een envelop m.b.t. stukken Europese Aanbesteding
Verkiezingen van *Nedap NV de heer Schippers*

Met vriendelijke groet,

Rob Kalse
Bureauhoofd Verkiezingen.

INGEKOMEN DPG	
24 MEI 2005	
Directeur	Plv. directeur
Communicatie	Adviesbureau
Controle	Afzenders
Inkoop en distributie	Handhaving
Regio- en coördinatie	Informatiesysteem
Technische dienst	Imagobureau
Financiële dienst	Registratie
Administratieve dienst	Beveiliging
Beveiliging	Beveiliging en archivering

Security Systems

Management Info Systems

Election Systems

Electronics, Metal and Plastic

Offerte Stemsystemen 2005

van N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'NEDAP'

**voor de terbeschikkingstelling van Stemsystemen,
voor de levering van daarmee samenhangende soft-
ware
en voor de verlening van daarmee samenhangende
diensten**

ten behoeve van

de Gemeente Amsterdam, Dienst Persoonsgegevens

Specialis

N.V. Nederlandsche

Apparatenfabriek 'Nedap'

Parallelweg 2 g

NL-7141 GC Groenlo

P.O. Box 105

NL-7140 AA Groenlo

T +31 (0)544 46 27 48

F +31 (0)544 46 27 48

E info-specialis@nedap.com

Handelsregister 08013836

50060430 AMS C 226765 / 6

de Gemeente Amsterdam, Dienst Persoonsgegevens

Inhoud

1.	Inschrijving	3
1.1.	Algemeen	3
1.2.	Gestanddoeningstermijn	3
1.3.	Bijlagen	3
1.4.	Begrippenlijst	4
1.5.	Onderaanneming	5
2.	Selectiecriteria	6
2.1.	Algemeen	6
2.2.	Uittreksel handelsregister	6
2.3.	Uitsluitingsgronden	6
2.4.	Geschiktheidscriteria	7
2.4.1.	Financiële en economische draagkracht	7
2.4.2.	Technische bekwaamheid	7
3.	Gunningscriteria	9
3.1.	Knock-out eisen	9
3.2.	Schaalbare eisen	24

1. Inschrijving

1.1. Algemeen

Hierdoor brengt de hierna beschreven Inschrijver een offerte uit voor de door de Dienst Persoonsgegevens van de Gemeente Amsterdam uitgeschreven opdracht voor de terbeschikkingstelling van Stemsystemen en voor de levering van daarmee samenhangende software en voor de verlening van daarmee samenhangende diensten:

Naam onderneming:	N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'NEDAP'
Afdeling:	Election Systems
Postadres:	Postbus 105
Bezoekadres:	Parallelweg 2g
Contactpersoon:	M. Schippers
Telefoon:	0544-471333
Fax:	0544-462745
E-mail:	Matthijs.Schippers@nedap.com
Verstigingsplaats:	Groenlo
Nr. handels- of beroepsregister:	08013836

Door het uitbrengen van deze Offerte verklaart Inschrijver zich akkoord met de door de Gemeente gevolgde aanbestedingsprocedure en doet hij uitdrukkelijk afstand van het recht om in rechte tegen de inrichting van deze procedure op te komen.

1.2. Gestanddoeningstermijn

Door het uitbrengen van deze Offerte verklaart Inschrijver dat hij zijn bod ten minste tot en met 31 oktober 2005 zonder enige indexering of andere wijziging in de contractuele voorwaarden gestand zal doen.

1.3. Bijlagen

De volgende bijlagen vormen een integraal onderdeel van deze Offerte:

- Bijlage 1: Uittreksel uit het handels- of beroepsregister
- Bijlage 2: Bankverklaring
- Bijlage 3: Drie laatste jaarrekeningen met, in voorkomend geval, accountantsverklaringen
- Bijlage 4: Lijst van referenties
- Bijlage 4b: Garantie moederverenootschap

- Bijlage 5: Tabel van aanvaarde en niet aanvaarde bepalingen uit de concept-Overeenkomst
- Bijlage 6: Prijsblad
- Bijlage 7: Bescheiden waaruit de ondertekeningsbevoegdheid blijkt
- Bijlage 8: Eventuele deel-inschrijving van een onderaannemer

1.4. Begrippenlijst

In deze Offerte zijn de navolgende begrippen, die telkens aanvangen met een hoofdletter, als volgt omschreven:

Dienst Persoonsgegevens: de Dienst Persoonsgegevens van de Gemeente;

Gemeente: de Gemeente Amsterdam;

Inschrijver: de hierboven onder 1.1. genoemde onderneming, die deze Offerte indient;

Leverancier: de partij aan wie de Opdracht wordt verleend;

Offerte: deze offerte, met inbegrip van al haar bijlagen;

Offerte-aanvraag: de door de Gemeente uitgeschreven offerte-aanvraag voor de terbeschikkingstelling van Stemsystemen en voor de verlening van daarmee samenhangende diensten, met inbegrip van al haar bijlagen;

Opdracht: de verlening van de diensten, zoals in de Offerte-aanvraag omschreven;

Overeenkomst: de tussen de Gemeente en de Leverancier met betrekking tot de Opdracht te sluiten overeenkomst Stemsystemen, met inbegrip van al haar bijlagen;

Richtlijn Leveringen: Richtlijn 93/36/EEG van de Raad van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening, zoals gewijzigd bij Richtlijnen 97/52/EG en 2001/78/EG;

Software: de software die gebruikt wordt om de stemlijsten op te stellen, om de gegevens die bij Verkiezingen worden gebruikt vóór de stemming in een Stemsysteem in te voeren, en om de uitgebrachte stemmen na de Verkiezingen op aparte computers te verwerken;

Stadsdelen: de stadsdelen van de Gemeente;

Stembureau: een door de Dienst Persoonsgegevens aangewezen locatie waar tijdens een Verkiezing gestemd kan worden;

Stemsysteem: een Systeem waarop gestemd kan worden, inclusief de hulpapparatuur die wordt gebruikt bij de voorbereiding van het stemsysteem voor de stemming, bij het uitbrengen van een stem door de kiezer en bij de verrichtingen van het stembureau in het stemlokaal;

Verkiezingen: de verkiezingen, delen van verkiezingen of referenda die onder verantwoordelijkheid van de Dienst Persoonsgegevens of van de Stadsdelen worden georganiseerd;

Wettelijke Vereisten: de eisen die bij of krachtens de wet aan Stemsystemen worden gesteld, telkens zoals zij ten tijde van de betrokken beoordeling gelden.

1.5. Onderaanneming

Niet van toepassing

De Inschrijver is voornemens om de volgende onderdelen van de Opdracht uit te besteden aan de volgende onderneming. Hij voegt hierbij als **bijlage 8** een door deze onderaannemer bij punt 2 volledig door de onderaannemer ingevulde en ondertekende kopie van het Offerteformulier.

Uit de besteden onderdelen:

Onderaannemer 1: Niet van toepassing.

Naam:

Postadres:

Bezoekadres:

Contactpersoon:

Telefoon:

Fax:

E-mail:

Verstigingsplaats:

Nummer inschrijving in handels- of beroepsregister:

Te verrichten werkzaamheden:

2. Selectiecriteria

2.1. Algemeen

De Inschrijver verklaart dat hij aan de hierna volgende selectiecriteria voldoet. Het niet voldoen aan één daarvan leidt tot uitsluiting van de onderhavige aanbestedingsprocedure.

2.2. Uittreksel handelsregister

De Inschrijver legt als **bijlage 1** een uittreksel over waaruit blijkt dat hij in het handelsregister of beroepsregister van zijn lidstaat van oorsprong (in Nederland de Kamer van Koophandel) staat ingeschreven.

2.3. Uitsluitingsgronden

De Inschrijver verklaart door ondertekening van deze Offerte dat geen van de in artikel 20 van de Richtlijn Leveringen genoemde uitsluitingsgronden op hem van toepassing is.

- a) Inschrijver verkeert in staat van faillissement, vereffening, surséance van betaling of akkoord, heeft zijn werkzaamheden gestaakt of verkeert in een andere soortgelijke toestand ingevolge een gelijkaardige procedure van de nationale wettelijke regeling.
- b) Het faillissement van Inschrijver is aangevraagd of er is tegen hem een procedure van vereffening of surséance van betaling of akkoord dan wel een andere soortgelijke procedure die in de nationale wettelijke regeling is voorzien, aanhangig gemaakt;
- c) Inschrijver is bij een rechterlijke beslissing die kracht van gewijsde heeft, veroordeeld geweest voor een delict dat zijn beroepsmoraliteit van dienstverlener in het gedrang brengt;
- d) Inschrijver heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op elke grond die de Gemeente aannemelijk kan maken;
- e) Inschrijver heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale-verzekeringsbijdragen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij gevestigd is of van Nederland;

- f) Inschrijver heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van zijn belastingen overeenkomstig de Nederlandse wettelijke bepalingen;
- g) Inschrijver heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die overeenkomstig dit hoofdstuk kunnen worden verlangd of heeft deze inlichtingen niet verstrekt.

De Inschrijver verklaart zich bereid te allen tijde tijdens de aanbestedingsprocedure op eerste verzoek van de Gemeente bescheiden te overleggen waaruit blijkt dat geen van deze in artikel 20 van de Richtlijn Leveringen genoemde uitsluitingsgronden op hem van toepassing is.

2.4. Geschiktheidscriteria

2.4.1. Financiële en economische draagkracht

Bankverklaring

Inschrijver legt als **bijlage 2** een bankverklaring over waaruit blijkt dat hij over voldoende financiële en economische draagkracht beschikt om de Opdracht uit te voeren.

Goedgekeurde jaarrekeningen

De Inschrijver legt als **bijlage 3** de jaarrekeningen over de **laatste drie beschikbare boekjaren** over, alsmede, voorzover dat wettelijk is vereist, een goedgekeurde verklaring van een onafhankelijke accountant.

2.4.2. Technische bekwaamheid

Referenties

De Inschrijver legt als **bijlage 4** een lijst over van in de afgelopen **drie jaar** door hem (of door een onderaannemer voor een onderaannesteed deel van de Opdracht) verrichte diensten met een complexiteit die zoveel mogelijk vergelijkbaar is met het in deze Offerteaanvraag gevraagde, met telkens een omschrijving van de uitgevoerde opdracht, het resultaat voor de opdrachtgever, de opleverdatum, de opdrachtwaarde en de naam van de publiek- of privaatrechtelijke instanties in opdracht waarvan zij uitgevoerd zijn.

Bereidverklaring moederconcern

Niet van Toepassing

Indien Inschrijver deel uitmaakt van een concern, legt hij als **bijlage 4b** een schriftelijke bereidverklaring van de betrokken holdingvennootschap over, met een op die vennootschap betrekking hebbend uittreksel uit het handelsregister, waaruit blijkt dat deze vennootschap de uitvoering van de Opdracht conform de Offerteaanvraag te allen tijde garandeert.

Screening

Door ondertekening en indiening van de Inschrijving verklaart de Inschrijver dat hij zijn medewerking zal verlenen aan een door het Bureau Screening- en Bewakingsaanpak van de Gemeente te verrichten screening.

3. Gunningscriteria

3.1. Knock-out eisen

K1 Wettelijke Vereisten

De door de Inschrijver aangeboden Stemsystemen voldoen aan de thans geldende Wettelijke Vereisten.

Motivering:

De basis van de aangeboden Stemsystemen wordt gevormd door Nedap ESD1 Stemsysteem die voldoet aan hetgeen is gesteld in de thans geldende wettelijke bepalingen. Als bijlage 10a treft u de goedkeuring van dit ESD1 Stemsysteem door minister de Graaf en de publicaties in het staatsblad van 7 juni 2004 waaruit blijkt dat de aangeboden Stemsystemen voldoen aan de thans geldende wettelijke eisen.

Bovendien liggen er in de Amsterdamse verordening op het burgerinitiatief en het referendum geen bepalingen vast waaraan met het aangeboden Stemsysteem niet kan worden voldaan

Korte beschrijving van het aangeboden Stemsysteem:

Korte beschrijving van het aangeboden Stemsysteem:

Het aangeboden Stemsysteem neemt de functie van het bestaande stemvel en het stemhokje over. De kiezer kan op het Stemsysteem de gewenste kandidaat of het gewenste antwoord selecteren en deze keuze bevestigen door middel van een stemtoets.

Deze methode van het uitbrengen van een stem ligt zeer dicht bij het stemmen op een biljet, dat betekend dat de inleer periode voor kiezers praktisch kan vervallen. Uit onderzoek en enquêtes na gebruik van het Stemsysteem komt duidelijk naar voren dat de kiezers geen problemen hebben met het uitbrengen van hun stem en dat vooral oudere kiezers de methode erg duidelijk en gemakkelijk te gebruiken vinden.

Ook hoeft de kiezer per verkiezing slechts drie handelingen te verrichten,

- Druk op zijn of haar keuze
- Kijk op het display. De keuze wordt getoond in het display, hiermee kan de kiezer constateren dat de stem ook elektronisch overeenkomt met de keuze die hij of zij gemaakt heeft.
- Druk op stem om zijn keuze te bevestigen.

Het Stemsysteem slaat de uitgebrachte stemmen op en kan aan het einde van de verkiezing het eindresultaat weergeven.

Het Stemsysteem is uitgevoerd als een compacte en afsluitbare koffer. Voor de verkiezing wordt deze koffer uitgeklappt en er vormt zich daarmee een stemhokje. Binnen enkele minuten is het systeem operationeel en kan de eerste stem worden uitgebracht. Het Stemsysteem bevat hiertoe twee hoofddelen die door middel van een kabel vast aan elkaar verbonden zijn:

Het bedieningspaneel: Het bedieningspaneel staat gedurende de verkiezing op de tafel van de voorzitter van het stembureau. Het bedieningspaneel heeft aan de bovenzijde twee sleutelschakelaars voor de vergrendeling van het Stemsysteem en het wijzigen van de toestand waarin het Stemsysteem zich bevindt. Daarnaast zijn er een aantal druktoetsen, waaronder vijf druktoetsen voor de vrijgave van maximaal 5 verkiezingen en een druktoets voor het activeren van de audio ondersteuning (optioneel). Door middel van een display wordt de voorzitter continu op de hoogte gehouden van de toestand van het Stemsysteem en de vorderingen van de kiezer.

De stemmachine: De stemmachine bevat een kiezerspaneel met 1116 toetsen (membraanschakelaars), die door middel van een stemvel worden afgedekt. Op dit stemvel staan de mogelijke keuzes (kandidaten of antwoorden) die zijn toegewezen aan de onderliggende toetsen. Hierdoor is het mogelijk in één oogopslag de gehele verkiezing of meerdere verkiezingen te overzien. In het display bovenaan dit kiezerspaneel worden de instructies en de gemaakte keuzes aan de kiezer getoond. Eventueel is het mogelijk gebruik te maken van audio ondersteuning (optioneel) waardoor de instructies en de gemaakte keuzes via een hoofdtelefoon aan de kiezer kenbaar worden gemaakt. Door middel van een aparte stemtoets kan de kiezer de gemaakte keuze bevestigen. Het uitbrengen van een stem vraagt dus slechts twee toetsdrukken.

Vervolgens wordt de gemaakte keuze opgeslagen in de geheugenmodule. Deze geheugenmodule bevindt zich in de achterzijde van de stemmachine. De geheugenmodule is uitneembaar, maar is gedurende de verkiezing vergrendeld door middel van twee verschillende sloten. In deze geheugenmodule zijn voorafgaand aan de verkiezing de benodigde gegevens (kandidaten, keuzes, stemlokaal informatie en dergelijke) gezet. Tijdens de verkiezing wordt deze geheugenmodule gevuld met de uitgebrachte stemmen. Het Stemsysteem controleert daarbij continu de correctheid van de stemopslag.

Na het afsluiten van de verkiezing wordt de geheugenmodule uit de stemmachine genomen voor verdere verwerking van de resultaten

Naast het Stemsysteem bestaan er de volgende onderdelen, die nodig zijn voor de voorbereiding van de verkiezing en verwerking van de resultaten

Een verzendeenheid: De verzendeenheid wordt gebruikt om vanuit het stemlokaal de voorlopige resultaten via een mobiele verbinding te versturen naar een centrale data server. Na het afsluiten van de verkiezing wordt hiertoe de geheugenmodule in de verzendeenheid geplaatst.

Offerte Stemsystemen 2005
Gemeente Amsterdam
N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek
'NEDAP'
p. 11

Een Programmeer/uitleeseenheid: De Programmeer/uitleeseenheid wordt gebruikt om de geheugenmodules te configureren voor de verkiezingen. Hiertoe wordt deze aangesloten op een PC, waarop de Software is geïnstalleerd. Na afloop van de verkiezing wordt met de Programmeer/uitleeseenheid het resultaat uitgelezen uit de geheugenmodules. Hiertoe bevinden zich een aantal programmeer/uitleeseenheden op één of meerdere centrale plaatsen binnen de gemeente.

Een verzendeenheid: De verzendeenheid wordt gebruikt om vanuit het stemlokaal de voorlopige resultaten via een mobiele verbinding te versturen naar een centrale data server. Na het afsluiten van de verkiezing wordt hiertoe de geheugenmodule in de verzendeenheid geplaatst.

K2

Beschikbaarheid

De door de Inschrijver aangeboden Stemsystemen zullen beschikbaar zijn voor gebruik bij de Verkiezingen van maart 2006 en in oktober 2005 goedgekeurd zijn door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar zijn om getest te worden door de Gemeente.

Motivering:

De aangeboden Stemsystemen zullen vrijwel geheel overeenkomen met de Stemsystemen zoals die onlangs door Bureau Veritas zijn goedgekeurd voor gebruik in Frankrijk, waarvan de firmware geschikt is voor het houden van 5 verkiezingen op een Stemsysteem (zie K3 c). Dit type Stemsysteem komt op geringe firmware en hardware aanpassingen overeen met de alin Nederland goedgekeurde ESD1.

Hierbij wordt uitgegaan van de definitie van één verkiezing zoals die door de kiesraad is vastgesteld:

'Een verkiezing vindt plaats tussen het moment van vrijgave en het moment dat de kiezer op de stemtoets drukt '

Dit is mede van belang omdat er verschillen in machtiging kunnen bestaan tussen de kiezers, niet alle kiezers zullen op alle op de Stemsysteem geprogrammeerde verkiezingen mogen stemmen. Het voorzitters kastje is voorzien van 5 tellers in geval van 5 verkiezingen waarbij het aantal gemaakte keuzen per verkiezing wordt vastgelegd

Elke verkiezing wordt dan ook apart vrijgegeven.

TNO ITSEF zal waarmogelijk de bevindingen van Bureau Veritas overnemen. In combinatie met de reeds geldende goedkeuring voor de huidige Stemsystemen in Nederland, ligt het in de lijn der verwachting dat TNO binnen de gestelde data de keuringen zal kunnen voltooien, waardoor de Stemsystemen uiterlijk in oktober voor de beoordeling door de gemeente beschikbaar zullen zijn.

In bijlage 10b vindt u de planning voor het fabriceren en ter beschikking stellen van 1000 Stemsystemen:

K3 Prestaties

- a. Het Stemsysteem biedt de mogelijkheid om tegen redelijke kosten en inspanningen aangepast te worden aan eventuele wijzigingen in de Wettelijke Vereisten.

Motivering:

De aanpassing aan de toekomstige eisen, voor zover bekend en gecommuniceerd met BZK en de kiesraad, voor de bij de in Amsterdam binnen dit contract in te zetten Systemen komen neer op het vervangen van de firmware en of aanpassingen in de Software.

Dit zal moeten gebeuren bij alle Systemen in Nederland, dus de ontwikkelingskosten en benodigde keuringen zullen volledig schaalbaar zijn: d.w.z kunnen verdeeld worden over alle circa. 8000 in gebruik zijnde systemen.

- b. Het Stemsysteem voldoet aan nader uit te werken eisen omtrent versturen van voorlopige prognoses en uitslagen via een beveiligde mobiele telefoonverbinding.

Motivering:

Bij het Stemsysteem zal men op elk stembureau de beschikking krijgen over een verzendeenheid waarmee de voorlopige uitslag op beveiligde wijze via een mobiele telefoonverbinding naar een centrale data server kan worden gestuurd.

Nadat de verkiezing is afgesloten. Wordt de geheugenmodule met daarin de opgeslagen stemmen in de verzendeenheid geplaatst.

De eenheid leest de opgeslagen stemmen uit het stemgeheugen uit en verstuurd deze vervolgens via een beveiligde mobiele telefoonverbinding

Doordat het Stemsysteem of onderdelen daarvan in verbinding gebracht worden met het openbare datanetwerk ontstaat de noodzaak wettelijk geldige bewijslast op te bouwen.

- c. Het Stemsysteem is door TNO gecertificeerd om ten minste vijf (5) Verkiezingen gelijktijdig te verwerken.

Motivering:

Het Stemsysteem dat geschikt is voor 5 verkiezingen is gecertificeerd door het Franse ministerie van binnenlandse zaken op basis van keuringen van Bureau Veritas en zal geschikt gemaakt worden voor gebruik in Nederland. Het stemsysteem zal vervolgens ter keuring aangeboden worden bij een door het Nederlandse ministerie van BZK. Bijvoorbeeld TNO.

Op een Stemsysteem kunnen 5 verkiezingen kunnen uitstekend worden uitgevoerd. Om organisatorische gronden adviseren wij deze verkiezingen over twee Stemsystemen te verdelen. Het is immers niet altijd zo dat alle kiezers aan alle verkiezingen mogen deelnemen.

De verdeling van de verkiezingen over twee Stemsystemen komt ten goede aan de overzichtelijkheid voor de kiezer, bovendien wordt de taak van het lid van het stembureau dat verantwoordelijk is voor de juiste vrijgave van de verkiezingen hierdoor vereenvoudigd.

- d. Het Stemsysteem kan binnen vijf (5) seconden na het uitbrengen van een stem, of bij de laatste stem in geval er meerdere Verkiezingen gelijktijdig georganiseerd zijn, vrijgegeven worden voor een volgende kiezer.

Motivering:

Het Stemsysteem voert na het uitbrengen en opslaan van een stem diverse controles uit om zeker te stellen dat de opgeslagen stemmen nog intact zijn en dat de Stemsysteem nog correct functioneert. De tijd die hiervoor nodig is is afhankelijk van het aantal stemmen dat inmiddels is uitgebracht. Bij 1000 stemmen ligt de hiervoor benodigde tijd binnen de 3 seconden.

- e. Het Stemsysteem biedt mogelijkheid aan de kiezer om vast te stellen dat hij of zij heeft gestemd.

Motivering:

Na het uitbrengen van de stem, dat gebeurt door op de stemtoets te drukken zal het Stemsysteem de gemaakte keuze(s) opslaan en op correctheid van opslag controleren. Vervolgens zal op het scherm voor de kiezer de melding verschijnen dat de stem is opgeslagen.

- f. Het Stemsysteem kan het uitbrengen van een stem binnen een beperkte tijd kunnen voltooien: het biedt de mogelijkheid per Verkiezing binnen acht (8) seconden een stem uit te brengen.

Motivering:

De grote kracht van het Nedap Stemsysteem is de toepassing van een kiezer-paneel waarop alle te maken keuzes in één keer te zien en te selecteren zijn. Hierdoor is het uitbrengen van een stem per Verkiezing een kwestie van het indrukken van twee toetsen. Dit is ruimschoots mogelijk binnen de gestelde tijd van 8 seconden.

Optioneel kan het stelsysteem uitgerust worden met audio ondersteuning. Hierdoor kunnen blinden, slechtzienden en personen die anderszins problemen met lezen hebben hun stem zelfstandig uitbrengen. Ook deze variant is reeds gecertificeerd door Veritas en voor gebruik goedgekeurd voor gebruik in Frankrijk door het Franse ministerie van binnenlandse zaken. Omdat alle kiezers met het systeem overweg moeten kunnen is de standaard methode voor versnelde weergave (margriet of Daisy standaard) niet geïmplementeerd.

Deze manier van stemmen zal meer tijd kosten.

- g. Het Stemsysteem stelt de voorzitter of een lid van het Stembureau in de gelegenheid om op elk gewenst moment te testen of het (nog) naar behoren functioneert.

Motivering:

Het Stemsysteem is speciaal voor de inzet bij verkiezingen ontworpen en gebouwd en maakt geen gebruik van generieke PC componenten, hierdoor is het mogelijk de bediening zo eenvoudig mogelijk te laten functioneren. Dit is vooral gedaan omdat verkiezingen relatief weinig voorkomen en de stembureau staf geen routine kan opbouwen door ervaring. Bovendien bestaat de stembureau bezetting vaak uit vrijwilligers.

Daarom is het testen in het Stemsysteem volledig geautomatiseerd. Bij het opstarten voert het systeem een volledige systeemtest uit. Bij het wegschrijven van elke stem voert het Stemsysteem voortdurend controles uit om te verifiëren of het Stemsysteem nog naar behoren werkt. Zodra dat niet het geval is zal een foutmelding worden gegeven.

De voorzitter kan zich beperken tot het controleren of er geen foutmeldingen zijn. Mocht de voorzitter dit toch willen dan kan hij/zij het Stemsysteem in de toestand "Functies" zetten en een aantal testen doorlopen.

Echter, wij adviseren ten eerste tegen het handmatig testen. Immers dit kan bij aanwezige kiezers de indruk wekken dat er frauduleuze handelingen plaatsvinden. Ook kan het zijn dat door een vergissing het Stemsysteem in functies staat als hij door een kiezer benaderd wordt. In de functie toestand kunnen er overigens geen stemmen op het Stemsysteem worden uitgebracht.

- h. De Software is geschikt om in samenhang met de Stemsystemen te functioneren.

Motivering:

De verkiezingsmanagement Software bevat software modules die in staat zijn de variabele verkiezingsgegevens naar de geheugenmodules van de Stemsystemen te communiceren en de uitslag na afsluiten van de verkiezing over te nemen. Dit gebeurt door de geheugenmodules in de programmeer uitlees eenheid te plaatsen, deze programmeer uitlees eenheid fungeert tevens als fysieke firewall die voorkomt dat er onjuiste informatie of code in de geheugen module geschreven wordt.

Het Stemsysteem vormt, tezamen met de daarbij behorende Software en hardware, een geïntegreerd systeem, waarbij het totale proces van kandidaatstelling en voorbereiding tot uitslagbepaling wordt ondersteund.

K4 Uitslagen

- a. Het Stemsysteem kan, op ieder door de voorzitter van een Stembureau gewenst moment na sluitingstijd (uitsluitend in de hierna opgegeven volgorde):
- i. Binnen dertig (30) minuten een voorlopige uitslag via een beveiligde mobiele telefoonverbinding die aan nader uit te werken eisen voldoet, kunnen versturen naar een door Opdrachtgever op te geven computersysteem; en vervolgens
 - ii. de uitslag op papier printen; en vervolgens
 - iii. de uitslag vastleggen op een elektronische gegevensdrager die door middel van een door Opdrachtgever op te geven computersysteem kan worden gelezen en verwerkt.

Motivering:

Het stemsysteem is in staat in de aangegeven volgorde op ieder door de voorzitter van het stembureau gewenst moment na sluitingstijd de uitslag door te geven. Ons inziens is dit echter in strijd met de bestaande regelgeving met name wordt hierbij voorbijgegaan aan de eis dat er geen uitslagen of tellingen mogen worden bekend gemaakt voordat de telling formeel is afgesloten. Deze formele afsluiting vindt plaats door de uitslag af te drukken, te ondertekenen en op te nemen in

proces verbaal N10-3. De Stemsysteem is derhalve voorzien van een geïntegreerde printer die in staat is binnen enkele minuten de uitslagen van de op de Stemsysteem af te drukken.

Bij de aangegeven volgorde komen uitslagen en of Stemsystemen direct of indirect in contact met het openbare data netwerk, hierdoor ontstaat er een extra bewijslast welke dient aan te tonen dat er geen frauduleuze manipulatie heeft plaatsgevonden doorinbraak in het systeem. Het hierbij optredende probleem is dat diegene die deze beschuldiging uit niet hoeft te bewijzen dat een dergelijke inbraak heeft plaatsgevonden, maar dat de verantwoordelijke voor de uitslagen dat iets dergelijks niet heeft plaatsgevonden. Het vertrouwen van het publiek is zonder duidelijke bewijslast niet te herstellen na een dergelijke beschuldiging. Technische argumentatie welke aantoont dat de beveiliging, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, dergelijke malversaties uitsluit wordt hierbij niet aanvaard.

Mede door Nedap's internationale activiteiten op het gebied van verkiezingssystemen heeft Nedap uitgebreide kennis van deze zeer actuele problemen. Daarom functioneert het Nedap Stemsysteem volledig off-line, teneinde dergelijke beschuldigingen te voorkomen. Daar waar uit praktische en logistieke overwegingen een verbinding met het openbare data netwerk wordt gemaakt is er altijd sprake van een papieren spoor (paper trail) waarmee deze on-line gegevensoverdracht gecontroleerd kan worden.

De door ons aanbevolen procedure is hierbij als volgt:

1. De voorzitter sluit het stemmen af door de Stemsysteem met een sleutel in de stand functies te plaatsen en de optie afsluiten verkiezing uit te voeren. (e.e.a. zoals beschreven in de handleiding stembureau, zie bijlage 10c)
2. Het Stemsysteem schrijft op dat moment naar de geheugenmodule dat het stemmen is afgesloten. Hierna kunnen er geen stemmen meer naar de geheugenmodule worden geschreven, zodat de uitslag niet meer veranderd kan worden.
3. De stand afdrukken wordt gekozen en de uitslagen worden afgedrukt op de ingebouwde printer. Daarna wordt de strook opgenomen in het proces verbaal N10-3 en dit proces verbaal wordt door de voorzitter getekend.
4. De geheugen module wordt uit het Stemsysteem genomen en in de verzendeenheid geplaatst. De verzendeenheid, die ter beveiliging zodanig ingericht dat hij alleen kan lezen en verzenden, zendt de voorlopige uitslag per beveiligde verbinding overbrengt naar een centrale server
5. Omdat de telling officieel is afgesloten kan dit direct gepubliceerd worden en kan het publiek de voortgang van binnenkomen van uitslagen on-line volgen.
6. De module wordt teruggeplaatst in de Stemsysteem en er wordt een

controle uitslag afgedrukt.

7. De controle uitslag wordt vergeleken met de eerder afgedrukte uitslag, ten einde de noodzakelijke bewijslast te verkrijgen.
8. De geheugen module wordt daarop samen met het proces verbaal naar het stadsdeelbureau overgebracht.
9. De geverifieerde module functioneert als de door u bedoelde gegevensdrager onder K 4 iii Op het stadsdeelbureau worden de gegevens uit de geheugenmodule door middel van programmeer uitleeseenheid overgebracht naar de lokale Software en van daaruit doorgezonden naar de centrale Software. De programmeer uitleeseenheid fungeert hierbij tevens als hardware firewall

Houden wij de in K 4 i tot en met K 4 iii gevraagde volgorde aan dan wordt de procedure als volgt:

1. De voorzitter sluit het stemmen af door de Stemsysteem met een sleutel in de stand functies te plaatsen en de optie afsluiten verkiezing uit te voeren.e.e.a. zoals beschreven in de handleiding stembureau
2. De Stemsysteem schrijft op dat moment naar de geheugenmodule dat het stemmen is afgesloten en er kunnen hierna geen stemmen meer naar het geheugen worden geschreven zodat de uitslag niet meer kan veranderen.
3. Het stemgeheugen wordt uitgenomen in de verzendeenheid geplaatst die de voorlopige uitslag per beveiligde verbinding overbrengt naar een centrale server. (omdat de telling niet officieel is afgesloten kan deze niet direct gepubliceerd worden. publicatie kan alleen plaatsvinden nadat de voorzitter stap 4 heeft voltooid,(het publiek kan de voortgang van binnenkomen van uitslagen dan ook niet direct on-line volgen)
4. De module wordt teruggeplaatst in de Stemsysteem en de stand afdrucken wordt gekozen en de uitslagen worden afgedrukt op de ingebouwde printer. Daarna wordt de strook opgenomen in het proces verbaal N10-3 en dit proces verbaal wordt door de voorzitter getekend.
5. De module functioneert als de door u bedoelde gegevensdrager onder iii, Door deze module in de programmeer uitleeseenheid (welke tevens als hardware firewall fungeert) die op elk gangbaar computersysteem kan worden aangesloten te plaatsen worden de gegevens van de verkiezing op dat systeem overgedragen en worden verwerkt in de uitslag module van de software

N.B. Bij deze volgorde ontbreekt de van de noodzakelijk bewijslast.

- b. Het Stemsysteem registreert welke gegevens wanneer en op welke wijze zijn uitgeprint, vastgelegd, doorgegeven of verstuurd.

Motivering:

Het Stemsysteem houdt de tijd bij vanaf het moment dat deze is opgestart. De handelingen die worden verricht tijdens het opstarten van de Stemsysteem, het openen en afsluiten van de verkiezing en het printen van de resultaten worden in het Stemsysteem met vermelding van die tijd opgeslagen.

Om de in punt a reeds genoemde veiligheidsredenen is de verzendeenheid losgekoppeld van het Stemsysteem en is om diezelfde redenen niet in staat extra data op de gegevensdrager toe te voegen. De registratie van tijd van en informatie over het verzenden vindt plaats op de centrale data server.

- c. Het Stemsysteem bevat een beveiliging die voorkomt dat een stem per medium meer dan één keer wordt geteld.

Motivering:

Binnen het Stemsysteem is het medium voor opslag en transport van de stemmen de geheugenmodule. Van hieruit worden de resultaten geprint, verzonden en uitgelezen. De gebruikte wijze van opslag en het uitlezen van deze stemmen voorkomt dubbele opslag en/of uitlezing en wordt gekenmerkt door een zeer hoge betrouwbaarheid. De beoordeling van deze functionaliteit en de implementatie ervan maakt deel uit van het keuringstraject door de geaccrediteerde keuringsinstantie.

Meer gedetailleerd geldt:

Iedere geheugenmodule heeft een unieke identificatie code (geheugen-id).

De in gebruik zijnde geheugen-id's zijn in de Software geregistreerd.

Bij de telling van de stemmen door de Software wordt het geheugen-id door de Software als 'geteld' gemarkeerd.

Elke volgende poging van telling van een dergelijk gemarkeerd geheugen-id zal dan ook door de Software worden gesignaleerd.

De signalering zorgt ervoor dat in de Software allereerst de bestaande telling met het gesignaleerde geheugen-id ongedaan wordt gemaakt alvorens opnieuw een telling met het stemgeheugen wordt gedaan.

K5 Onderhoud

De buitenzijde van het Stemsysteem kan op eenvoudige wijze schoongemaakt worden met reguliere schoonmaakmiddelen.

Motivering:

De behuizing van het Stemsysteem bestaat uit hoogwaardig ABS (UL94). Dit is goed te reinigen met reguliere milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen.

K6 Verhandelbaarheid, afmetingen en gewicht

- a. Het Stemsysteem is zodanig behuized dat het getransporteerd kan worden zonder afzonderlijke verpakking of bijzondere beschermingsmaatregelen.

Motivering:

Bij het ontwerp van het Stemsysteem is een van de criteria geweest het gemak van transport en opslag. Het Stemsysteem is zowel een stemcabine in opgestelde toestand als een transportkoffer in samengevouwen toestand.

Het Stemsysteem wordt voor transport samengevouwen tot een koffer welke zonder verdere verpakking vervoerd kan worden. De afmetingen van de systemen voor vervoer zijn 98 cm x 67 cm x 22 cm

- b. Het Stemsysteem mag geen afmetingen hebben van meer dan 1 meter (l) x 1 meter (b) x 50 cm (h) en weegt inclusief verpakking maximaal 15 kilogram.

Motivering:

De afmetingen van de systemen voor vervoer zijn 98 cm x 67 cm x 22 cm. Het gewicht bedraagt 26,5 kg. Transport van een Stemsysteem dient te gebeuren door twee personen. Om die reden zijn aan het Nedap Stemsysteem meerdere handgrepen aangebracht. Hierdoor is het gewicht per handgreep minder dan 15 kg, waardoor deze ook bij berekening volgens de NIOSH vergelijking aan de eisen voor verantwoord tillen voldoet.

Deze eis is als KO eis vervallen en opnieuw opgevoerd als schaalbare

eis S3, zie beantwoording van vragen

K7 Installatie, ingebruikstelling

Het Stemsysteem kan door de voorzitter of een ander lid van het Stembureau op eenvoudige wijze, zonder tussenkomst van een monteur, in gebruik gesteld worden en na verwerking van de stemmen weer buiten gebruik gesteld en transportklaar gemaakt worden.

Motivering:

In het Nedap Stemsysteem zijn alle delen, noodzakelijk voor het stemmen, geïntegreerd. Het systeem wordt door twee personen eenvoudig opgezet. Door de stekker in het stopcontact te doen start het systeem op. Het Systeem zal zelf een aantal testen uitvoeren, waarna het Stemsysteem binnen circa 15 seconden gereed is voor gebruik. Na de Verkiezing kan, nadat de stekker weer uit het stopcontact is genomen en de aangesloten delen weer in het Stemsysteem machine zijn gelegd, de machine weer eenvoudig worden ingeklapt zodat het geheel weer een koffer vormt en transportklaar is.

Het opzetten van een Stemsysteem dat ingeklapt op een tafel ligt tot het gereed zijn voor de eerste kiezer duurt over het algemeen korter dan drie minuten. Het weer ingeklapt klaar zetten voor transport minder dan 1 minuut.

E.e.a. volgens 'Leidraad voor het stembureau', hoofdstuk II en IV

Bijlage 10c

K8 Omgevingseisen

Het Stemsysteem kan functioneren in een niet geconditioneerde ruimte.

Motivering:

De Stemsystemen zijn goedgekeurd wat betreft hardware, firmware en vereiste functionaliteit. Dit betekent dat het Stemsysteem is getest volgens de in het pakket van eisen geformuleerde omgevingseisen (§ 12 bijlage voorwaarden voor stemmachines).

Het resultaat van deze test is dat het Stemsysteem ruimschoots voldoet aan de in het pakket van eisen geformuleerde omgevingseisen.

Hetgeen aan toont dat het systeem kan functioneren in een niet geconditioneerde ruimte.

K9 Aanvaarding van de concept-overeenkomst

De Inschrijver aanvaardt zonder enig voorbehoud de artikelen 1.3, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 5.2, 6.7, 8.1, 18.2, 19.1, 19.3 sub b, c en d, 19.4, 25.5 sub a en 29.1 van de als bijlage 1 bij de Offerte-aanvraag gevoegde concept-Overeenkomst.

Motivering:

De Inschrijver legt als **bijlage 5** over een tabel van de bepalingen van dat concept dat hij zonder enig voorbehoud aanvaardt.

3.2. Schaalbare eisen

De beoordeling van de schaalbare eisen zal slechts worden verricht wanneer aan de knock-out eisen is voldaan. De schaalbare eisen bestaan uit een prijseis en uit functionele eisen. In het kader van de prijseis kunnen maximaal 90 punten worden behaald, in dat van de functionele eisen maximaal 10.

S1 Prijs

De Inschrijver legt hierbij als **bijlage 6** een prijsblad over.

S2 Vorm en kleur

Het Stemsysteem is in een neutrale vormgeving en kleurstelling uitgevoerd.

Motivering:

Het Stemsysteem heeft een neutrale en functionele vormgeving welke het mogelijk maakt in het geheim te stemmen in operationele toestand en welke ingeklapt voor transport een eenvoudig vervoer toestaat. De kleurstelling is neutraal, lichtgrijs en donkergrijs

S3 Afmetingen en gewicht

Het Stemsysteem heeft afmetingen van minder dan 1 meter (l) x 1 meter (b) x 50 cm (h) en weegt minder dan 15 kilogram.

Motivering:

De afmetingen van de Stemsystemen voor vervoer zijn 98 cm x 67 cm x 22 cm. Het gewicht bedraagt 26,5 kg. Transport van een Stemsysteem dient te gebeuren door twee personen. Om die reden zijn aan het Nedap Stem-machine meerdere handgrepen aangebracht. Hierdoor is het gewicht per handgreep minder dan 15 kg, waardoor deze ook bij berekening volgens de NIOSH vergelijking aan de eisen voor verantwoord tillen voldoet.

S4 Aanvaarding van de concept-overeenkomst

De Inschrijver aanvaardt zonder enig voorbehoud zoveel mogelijk van de niet in eis K9 genoemde bepalingen van de als bijlage 1 bij de Offerte-aanvraag gevoegde concept-Overeenkomst.

Motivering: De Inschrijver legt als **bijlage 5** over een tabel van de bepalingen van de als bijlage 1 bij de Offerte-aanvraag gevoegde concept-overeenkomst die hij zonder enig voorbehoud aanvaardt en van de bepalingen waarvoor hij een alternatieve tekst voorstelt.

S5 Importeercapaciteit van de Software

De software is geschikt om gegevens, die reeds door middel van concurrerende Software zijn ingevoerd, te importeren.

Motivering:

De voorgestelde software is de software die in gebruik is bij de gemeente Amsterdam zodat aan deze eis per definitie voldaan wordt ondanks dat de Software aangepast is voor 5 verkiezingen. Overigens beschikt de software over importfuncties.

Offerte Stemsystemen 2005
Gemeente Amsterdam
N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek
'NEDAP'
p. 26

Ondertekening

Door ondertekening van een persoon die blijkt een als **bijlage 7** gevoegd bescheiden bevoegd is om hem te vertegenwoordigen, verklaart Inschrijver deze Offerte, met inbegrip van al haar bijlagen, naar waarheid te hebben ingevuld.

Datum:

20/5/2005

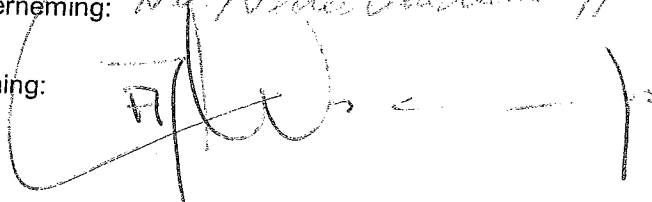
Plaats:

Groot

Naam onderneming:

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'NEDAP'

Ondertekening:

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to be a combination of letters and a flourish.